MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2017. január 21. 10:00 óra

NÉV:_____

SZÜLETÉSI ÉV:☐☐☐☐ HÓ:☐☐ NAP:☐☐

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

LIVEWORKSHEETS

1. a) Keresd az állatneveket! Ha a betűket helyes sorrendbe rakod, állatneveket kapsz. A megoldásokat írd a pontvonalra! Egy-egy szónál az összes betűt fel kell használnod!

a ☐
b ☐

onászorl: .....

dovank: .....

catikogaráb: .....

b) Egészítsd ki szavanként ugyanazzal az egy-egy **hosszú** magánhangzóval az alábbi hiányos betűsorokat úgy, hogy értelmes szavakat kapj!

GY_____R_____ F_____L_____NK

2. Az alábbi mondatok több ismert közmondás részeiből keveredtek össze. Ismerj fel közülük hármat, és írd le a teljes közmondásokat! Vigyázz, a rossz válaszokért pontlevonás jár!

a ☐

„Akinek nem inge, az lel majd aranyat.
Kolbásznál több a nap, ajtó mögött helye,
Nem fér meg két dudás, maga esik bele."

1. közmondás:

.....

.....

2. közmondás:

.....

.....

3. közmondás:

.....

.....

LIVEWORKSHEETS

a	
b	

3. a) Egy-egy indulatszavunk sok mindent ki tud fejezni különböző szövegkörnyezetben, más hangsúllyal, hanglejtéssel, valamint más-más gesztus kíséretében. Ilyen indulatszavunk például az „Á!”. Párosítsd az alábbi megszólalásokat a hozzájuk illő **legjellegzetesebb** gesztussal! A gesztus betűjelét írd a táblázatba!

	A gesztus betűjele
„Á! Van egy jó ötletem!”	
„Á! Biztosan nem jön már!”	
„Á! Szóval itt bujkálsz!”	

A választható gesztusok (vigyázz, egy kimarad!):

A – kézlegyintés

B – csípőre tett kezek

C – a szem dörzsölése egyik kézzel

D – felfelé emelt mutatóujj

b) Egy kortárs meseíró, Tarcsai Szabó Tibor kedveli a beszélő neveket, azaz az olyan játékos tulajdonneveket, amelyek utalnak viselőjük valamely tulajdonságára.
Párosítsd a meseszereplők nevét a hozzájuk illő legjellemzőbb meghatározásokkal! Írd a megfelelő betűjelet a nevek mellé! Vigyázz, egy névhez nem tartozik meghatározás!

A meseszereplők neve	A szereplők betűjele
Tündellő Isztia:	……..
Zalapács:	……..
Sarkigláb:	……..
Torzasztó Kalambár:	……..
Zsíros Bödönce:	……..

A) mindenféle baj és borzalom okozója

B) a legszebb királylány a világon

C) nyurga házi manó

D) asztalos

LIVEWORKSHEETS

4. Keress a szövegből 1-1 szót a megadott **szófajokra**!

a	
b	
c	
d	
e	

Romhányi József: A papagáj szónoklata

Egy ritka bátor
papagáj kitört a rácsos kalitkából.
Kint magához intett
néhány cinkét, pintyet,
hogy mint szabad szellem
szónoklatot tartson a rabtartók ellen.
És mert gyakorlott lett régen a beszédben,
el is kezdte szépen,
a Nagy Igazságot rikoltva szét:
– Gyurrrika széép!

a) főnévből képzett melléknév: .....
b) vegyes hangrendű határozóragos főnév: .....
c) a versben előforduló első kötőszó: .....
d) határozói igenév: .....
e) névutó: .....

5. A következő mondatokban mely szavak töltik be a **tárgy** mondatrészi szerepét? Karikázd be ezeket! Vigyázz, a hibásan bekarikázott szavakért pontlevonás jár!

a	
b	
c	

a) A sült csirke maradékát eltettük másnapra.
b) Engem sem a gólya költött!
c) A kölcsönkért könyvet ne felejtsd el visszaadni!

6. A felsoroltak közül mely szavak szerkezetét határoztuk meg? Írd a pontvonalra a képletnek megfelelő szót!

a	
b	

olvasókat, olvasók, olvasmányom, olvasmányosak, olvasgathatnának

a) igető+képző+jel+rag: .....
b) igető+képző+ képző+jel: .....

2017. január 21.

LIVEWORKSHEETS

7. Válaszd ki a helyes megoldást a megadott lehetőségek közül! Mondatonként karikázd be azt a kiemelt szót vagy kifejezést, amelyiknek helyes az írásmódja!

a) **Had / Hadd** menjünk ki focizni!
b) **Küldd el / Küld el** a többieknek is a fotókat!
c) Mindannyian **megtudtuk / meg tudtuk** oldani a feladatokat.
d) Nagyi jól **el van / elvan** a macskáival.
e) Megérkeztek a segélyszállítmányok a földrengés **súlytotta / sújtotta** térségbe.
f) Tavalyhoz képest **5%-al / 5%-kal** többen jelentkeztek iskolánkba.

a	
b	
c	
d	
e	
f	

8. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd oldd meg a feladatokat!

Ápriy Lajos: Fellegek

Gömbfelhők szállnak át a hegy mögül,
libegve ússzák át a fél eget.
A völgyben óriás-fiúcska ül,
s szappanbuborékokat ereget...

Az erdőket jeges szél verte meg,
felettük éhes ölyv köröz kevélyen.
Hová lettek a bárány-fellegek?
Nagy farkas-felhők felfalták az égen.

a) Milyen természeti jelenséget mutat be a második versszak?

.....

b) A versben az alábbi kifejezések közül **háromnak** a jelentése szorosan kapcsolódik egymáshoz. Húzd alá ezeket!

gömbfelhő – jeges szél – szappanbuborék – bárány-felleg – éhes ölyv

c) **Farkas-felhők felfalták:** milyen költői eszközök jellemzőek erre a kifejezésre? Válaszd ki és húzd alá a **két** megfelelőt!

allegória – megszemélyesítés – hasonlat – alliteráció – ellentét

a	
b	
c	

2017. január 21.

LIVEWORKSHEETS

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	

Te beszélsz legyezőül?

Mit tehet az ifjú hölgy, ha árgus szemek figyelik, és nem beszélhet szíve választottjával? Hát üzen neki, méghozzá azzal, ami éppen a keze ügyébe esik, sőt, már a kezében is van! Persze nem lehet csak úgy összevissza mutogatni, feltűnően csapdosni: finom, nem feltűnő mozdulatokra van szükség. Ehhez azonban meg kell állapodni, melyik mozdulat mit jelent. És mi más a nyelv, ha nem megállapodáson alapuló jelrendszer?

Manapság a legyezőről a kellemes hűsölésre asszociálunk, ez azonban nem volt mindig így. A száj elé tartott legyező lehetővé tette, hogy a hölgyek lopott mondatokat suttoghassanak egymásnak, és a különféle színű és más-más módon tartott legyező rengeteg információt hordozott.

Ma már szinte elképzelni sem tudjuk, hogy milyen érzés lehet, mikor az embert folyton kísérgeti valaki. Ha megtehetnénk, hogy néhány órát az 1800-as évekbeli Duna-korzón töltsünk, minden bizonnyal meglepve tapasztalnánk, hogy a fiatal hölgyek kizárólag kísérővel sétálgatnak (korzóznak). Talán felesleges magyarázni, hogy a gardedám, vagyis az idősebb női kísérő azért volt mindig a kisasszonyok nyomában, hogy azok még véletlenül se tévelyedjenek el, ugyanis a gardedám mind az utcára, mind pedig az olyan társasági eseményekre, mint a bál és a táncmulatság, elkísérte a hölgyeket, akik így megőrizhették jó hírnevüket. A folytonos ellenőrzés mellett nem csoda hát, ha a fiatal szerelmesek egy árva szót sem válthattak egymással. A legyező nonverbális kommunikációra való használata kézenfekvőnek tűnt, hiszen nem volt olyan nő, aki ne hordott volna magánál legyezőt.

Mehner Vilmos 1900 körül megjelent könyve részletekbe menően elemzi és magyarázza a legyezőnyelv mozdulatait. Ha ez a kötet nem születik meg, könnyen lehet, hogy ma csak bizonytalan feltevéseink lennének a legyezőnyelv megfejtésére, már ha lennének egyáltalán. Feltehetően mindkét nemnek ismernie kellett a legyezőnyelvet, hiszen hiába üzent a hölgy, ha a kiszemeltnek fogalma sem volt, hogy épp durva elutasítással vagy egy kacérkodó kérdéssel illették.

A szerelmesek által leggyakrabban használt kommunikációs jelrendszerek szótára, a *„Legujabb és Legteljesebb legyező-, kesztyű-, zsebkendő- és színnyelv”* című kötet mintegy nyolcvanöt különböző mozdulatot és annak értelmezését sorolja fel, melyek közül bemutatunk néhány példát.

1. *Ügyelnek ránk: vigyázz!* – A félig zárt legyezővel jobb fülünket érintjük.
2. *Szívesen leszek az arád!* – A csukott legyezőt a keblünkre helyezzük.
3. *Szeretlek!* – A jobb kézben tartott nyitott legyezőt szívünkre helyezzük.
4. *Meghalnék, ha elhagynál!* – A zárt legyező hegyével, mint tőrrel szívünk felé mutatunk.
5. *Te minden lányt elcsábítasz!* – A legyezőt kinyitjuk, s a nyél nyílásain át tekintgetünk.
6. *Igen!* – Az egész nyitott legyezővel, melyet bal kézben tartunk, jobb orcánkat érintjük.
7. *Nem!* – Az egész nyitott legyezővel, melyet jobb kézben tartunk, bal orcánkat érintjük.

Mindezek fényében nem nehéz elképzelni, hogy a 19. századi bálokon a mesés báli ruhák forgatagában mennyire nehéz lehetett egy épkézláb beszélgetést levezényelni. Félreértések akadhattak bőven, bár az is biztos, hogy a szemfüles szerelmesek megtalálták a módját, hogy ne csak a legyező segítségével kommunikáljanak.

(Források: http://drmarinaploja.blogspot.hu/2013/02/te-beszelsz-legyezoul.html
http://www.nyest.hu/hirek/beszel-on-legyezoul)

LIVEWORKSHEETS

a) Mi volt az oka a legyezőnyelv kialakulásának?

.....

.....

b) A szöveg mely idegen eredetű szavai fejezik ki az alábbi fogalmakat? A szavakat a megadott kifejezésnek megfelelően írd le, azaz toldalékold, ha szükséges!

A) a Duna-parton sétálni: .....

B) a fiatal hölgyek kísérője: .....

C) nem szóbeli, nem nyelvi (kommunikáció): .....

c) Igazak-e vagy hamisak a következő állítások? Karikázd be a helyes választ!

A) Csak a hölgyek mutogattak a legyezőjükkel. IGAZ – HAMIS

B) A gardedám arra ügyelt, hogy a lányok ne tévedjenek el az utcán. IGAZ – HAMIS

C) A fiatal szerelmesek csak a legyező segítségével válthattak titkos jeleket. IGAZ – HAMIS

d) Mi volt az üzenete az alábbi képeknek? Írd ki a szövegből a képekhez tartozó jelentés sorszámát!

A)

sorszám: ……

B)

sorszám: ……

e) Vajon miért nem használják ma a szerelmesek a legyezőnyelvet? Írj legalább két különböző indokot!

.....

.....

2017. január 21.

LIVEWORKSHEETS

10. Manapság egyre többen tagjai az internetes közösségi oldalaknak, míg mások ellenzik a kapcsolattartásnak ezt a formáját. 10–12 mondatos fogalmazásodban alakítsd ki álláspontodat, és írj legalább 2-2 érvet, amely a közösségi oldalak (pl. a Facebook) használata mellett, illetve ellene szól!

a	
b	
c	
d	
e	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LIVEWORKSHEETS